

фесіоналізм економіста є перешкодою на його шляху, але і жорсткі рамки навчального процесу, відсутність індивідуальних програм негативно впливають на процес гуманітаризації економічної освіти.

Формування гуманітарної культури в економічній освіті в контексті Болонського процесу — це виклик часу.

В. Я. Савченко, канд. екон. наук, професор,
І. Ю. Чумакова, канд. екон. наук, доцент
кафедри аудиту

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ

У червні 1999 року в італійському місті Болонья міністри освіти більш ніж 30-ти європейських країн підписали угоду про створення єдиного освітнього простору Європи. Зазначена угода отримала назву «Болонська декларація».

Болонська декларація — це документ європейського значення, згідно з яким вища освіта країн Європейського Союзу покликана сприяти «зміцненню та інтелектуальному збагаченню європейських громадян, отриманню ними необхідних знань для протистояння викликам нового тисячоліття разом із усвідомленням спільних цінностей та належності до єдиної соціальної і культурної сфери».

За допомогою єдиного освітнього простору Європа планує підвищити якість і доступність освіти та посунути США на ринку вищої освіти. До 2010-го року кожна з країн, що прийняла до виконання Болонську декларацію, зобов'язана провести реформу своєї системи вищої освіти. Теж необхідно зробити й Україні до дати запланованого підписання цього документу на четвертому самміті Болонського процесу, який має бути проведений 19—20 травня 2005 року у м. Берген (Норвегія).

У рамках даної реформи країна зобов'язана в першу чергу повністю перейти на двоциклову систему навчання для одержання ступенів бакалавра (з тривалістю навчання 3—4 роки) і магістра (через 1—2 роки навчання після бакалаврату) або для одержання ступеню доктора наук (при загальній тривалості навчання протягом 7—8 років).

По-друге, треба відмовитися від заліків навчальних програм у годинах та ввести єдину, розповсюджену в Європі, систему обліку трудомісткості навчальної роботи в кредитах для того, щоб «болонський» студент зміг, за бажанням, міняти вузи і країни навчання протягом всього життя.

По-третє — перейти на стобальну систему оцінки знань, скоординувати національні програми навчання з європейськими та ввести єдину систему контролю якості освіти.

Має змінитись також система післявузівського навчання — існуючі вчені звання кандидата і доктора наук змінить одна єдина ступінь доктора філософії (PhD).

Якщо всі ці пункти, що зводяться до основних положень Болонської декларації, будуть успішно реалізовані на практиці, то українські вищі навчальні заклади зможуть видавати дипломи європейського зразку, визнані у будь-якій країні-учасниці Болонського процесу.

Аналіз положень, які мають виконуватись у рамках Болонського процесу, дає підстави стверджувати, що всі вони прямо чи побічно пов'язані з якістю вищої освіти, а отже, необхідністю удосконалення структури і змісту навчальних планів та організації навчального процесу на магістерському рівні.

У Київському національному економічному університеті накопичено суттєвий позитивний досвід підготовки магістрів з посиленою практичною підготовкою. Але життя не стоїть на місці і ставить перед нами нові завдання. І мова йде, перш за все, про введення нових магістерських програм.

У сучасних умовах трансформування національної економіки, коли розвиток процесів демократизації зумовив появу принципово нових для перехідного суспільства видів і форм фінансового контролю: парламентського державного фінансового контролю і аудиту, ми маємо вдосконалити структуру і зміст навчального процесу підготовки фахівців магістерського рівня зі спеціальності «Облік і аудит».

Удосконалюючи діючу систему підготовки магістрів з даної спеціальності, принципово важливим є врахування таких обставин. Сьогодні ВНЗи України поки ще не ведуть спеціальної підготовки фахівців, які б забезпечували належний зовнішній державний фінансовий контроль і аудит ефективності управління державними фінансами на макро- і мікроекономічному рівнях. Такі фахівці конче потрібні Рахунковій палаті України та Головному контрольно-ревізійному управлінню України, яким, незважаючи на їхні достатні повноваження, об'єктивно бракує кваліфікованих працівників у галузі аудиту адміністративної діяльності. Фахівці зазначеного рівня здатні виконувати професійні роботи й обіймати посади державних аудиторів, ревізорів і податкових інспекторів, співробітників науково-дослідних інститутів економіки, консалтингових та незалежних аудиторських фірм, аналітичних підрозділів приватних фірм, а також займатись викладацькою діяль-

ністю. Крім цього, основними заходами з виконання Стратегії розвитку системи державного фінансового контролю, що здійснюється органами виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2003 р., передбачене у термін 2003—2004 роки визначити обсяги державного замовлення на підготовку кадрів у вищих навчальних закладах за спеціалізацією «Державний фінансовий контроль» та забезпечити потребу у підготовці кадрів для деяких міністерств і відомств економічного блоку.

Засобом оперативного реагування університету на запити сучасного розвитку системи державного фінансового контролю і аудиту та вдосконалення кадрового забезпечення у цієї галузі, на наш погляд, має бути відкриття магістерської програми «Державний фінансовий контроль і аудит».

На підставі ретельного аналізу навчального процесу підготовки магістрів зі спеціальності «Облік і аудит» з точки зору його структури і змісту, викладачі кафедри аудиту здійснюють підготовку програмного забезпечення та інших матеріалів, необхідних для розробки нової магістерської програми.

Відповідно до «Положення про відкриття магістерських програм в Київському національному економічному університеті» магістерська програма «Державний фінансовий контроль і аудит» розробляється в рамках спеціальності «Облік і аудит» і спрямована на відображення в навчальному процесі актуальних проблем розвитку і вдосконалення державного контролю і аудиту в умовах ринкового середовища.

Пріоритетними напрямками навчальної та наукової роботи з магістрантами у рамках програми «Державний фінансовий контроль і аудит» обрано наступні:

- теоретичні основи аудиту і контролю державних фінансів;
- зарубіжна практика державного фінансового контролю і аудиту;
- організаційно-методичні аспекти здійснення державного фінансового контролю в Україні;
- організація і методика аудиту;
- аудит адміністративної діяльності;
- судово-бухгалтерські операції та експертна діяльність;
- особливості проведення комп'ютерного аудиту;
- основи організації праці державного службовця.

Вважаємо, що створення такої магістерської програми та її впровадження у навчальний процес сприятиме наближенню підготовки фахівців КНЕУ до європейського рівня якості відповідно до вимог Болонської декларації.